

TEKST: BART VAN BOUCHAUTE – FOTO'S: STAD GENT, NOOR VAN WEVERBERG, JAN ROOMS

NAAR EEN PLAN VOOR SOCIALE STIJGING IN GENT?.

DE VERKIEZINGEN VAN OKTOBER 2018 LIGGEN ONDERTUSSEN ACHTER ONS. Een nieuwe bestuursploeg trad op 15 december naar buiten met een bestuursakkoord¹ voor Gent voor de periode 2019-2024. Samenlevingsopbouw schreef een reactie op dit bestuursakkoord. Met hun nota² wil Samenlevingsopbouw een kritische en constructieve bijdrage leveren aan de beleidsvorming in Gent op het scharniermoment van bestuursakkoord naar beleidsnota's. We werkten met bestuurders en opbouwwerkers voorstellen uit om de volgende zes jaar (en verder) samen in te zetten op sociale mobiliteit. We hopen dat Gent een stad wordt die de realisatie van grondrechten van, voor en samen met Gentenaars in maatschappelijk kwetsbare posities als kompas hanteert bij de verdere uitwerking van het beleid. Een uitnodiging tot gesprek met diensten, Schepenen en andere middenveldorganisaties, waarop ondertussen ook ingegaan wordt. Hieronder een verkorte bloemlezing.

In de vorige bestuursperiode stond Gent op z'n kop door de invoering van het mobiliteitsplan. Met een knipoog naar dit plan pleit Samenlevingsopbouw voor een **plan voor sociale mobiliteit** in Gent. Met een dergelijk plan overheen beleidsdomeinen erkent de stad sociale mobiliteit als een belangrijk doel voor de inwoners en vooral de nieuwkomers in Gent. De stad erkent ook dat dit

niet vanzelf komt. Sociale stijging vraagt gecombineerde inspanningen op cruciale domeinen. Hoe gaan we concreet de wil tot sociale stijging realiseren? Hoe kunnen we dit vertalen naar een integrale aanpak op wijkniveau waarin we stadsvernieuwing koppelen aan onderwijs, werk en wonen? En hoe doen we dat op een participatieve manier? ▶▶▶

¹ <https://stad.gent/over-gent-en-het-stadsbestuur/stadsbestuur/wat-doet-het-bestuur/bestuursakkoord>

² De volledige nota vind je op onze webstek via de homepage.

►►► Samenlevingsopbouw ziet hiervoor waardevolle insteken in het bestuursakkoord. Vanuit onze ervaring met het opbouwwerk in de Gentse wijken willen we wijzen op kansen en tekorten. De commentaar kan niet vrijblijvend zijn: we zoeken hoe we concreet kunnen bijdragen. Een paar voorbeelden.

We waarderen sterk de keuze voor **'toegankelijke dienstverlening'** gestoeld op de 7 B's: bereikbaar, beschikbaar, bekend, betrouwbaar, betaalbaar en begrijpbaar.' Ook Samenlevingsopbouw hanteert dit bij de uitbouw van de twee Geïntegreerde Basisvoorzieningen Tegen Onderbescherming (voortaan STEK³) op de Watersportbaan en in Nieuw-Gent. Vanuit de zoektocht naar geschikte partners en het experimenteren in de twee genoemde locaties zullen we inzichten leveren voor een model waarin Gent basisvoorzieningen stadsbreed kan uitrollen.

Voor opbouwwerkers is het ontstellend om vast te stellen hoe kwetsbare bewoners er bij voorbaat vanuit gaan dat **stadsvernieuwing** voor hen weinig of geen soelaas brengt. Gent heeft nood aan duidelijker doelstellingen voor sociale stadsvernieuwing. We pleiten voor een aangepast premiestelsel op maat van kwetsbare groepen, dat voorfinanciering voorziet, hogere bedragen, ontzorging en opvolging daadwerkelijk waarmaakt... en dat de verbinding legt tussen wonen, water, energie. Veldwerkers hebben de specifieke opdracht om kwetsbare groepen te motiveren en drempels weg te werken. Verder vraagt Samenlevingsopbouw dat bij elk vernieuwingsproject een opbouwwerker de uitdrukkelijke opdracht krijgt om actief sociale verdringing tegen te gaan van bij de prille start van het project. Zo kunnen we ingrepen die projectmatig hun positieve werking aantonen (bouwblokrenovatie, gemeenschapsversterkende voorzieningen...) beter modelleren en breder in de stad uitrollen in plaats van de 'acupunctuur' die nu wordt uitgevoerd binnen de grenzen van één wijk.

³ STEK: is een plek waar mensen makkelijk binnenstappen en warm onthaald worden. Mensen kunnen er terecht voor ontmoeting, leren, doorverwijzing en samen oplossingen zoeken voor verbeterende dienstverlening. De STEK wordt altijd gevormd vanuit een samenwerking tussen sociale organisaties en is bijgevolg een broedplaats voor sterkere sociale bescherming.

De **armoede** blijft stijgen, ook in Gent. Onze politieke eis over de verhoging van de minima tot aan de armoedegrens blijft gelden en het stemt ons tevreden dat Stad Gent eenzelfde pleidooi voert. In de tussentijd leveren sociale kruideniers een kwalitatieve en zeer noodzakelijke basisdienstverlening, naast kansen op ontmoeting, vrijwilligerswerk, tewerkstelling en kwalitatieve verwerking van voedseloverschotten. Samenlevingsopbouw ondersteunt de vraag van Sociale Kruideniers Gent vzw voor de financiering van de centrale werking in Rabot, de start van een mobiele sociale kruidenier voor Ledeborg, Watersportbaan en Nieuw Gent en de uitbouw van een solidaire buurtwinkel in Meulestede.

Een **armoedetoets** verheldert de impact van beleidsmaatregelen op mensen die in armoede leven. Dan gaat het niet alleen over 'sociale' kwesties maar ook over beleidsvoornemens voor ruimtelijke ordening of mobiliteit. We werkten hieraan de voorbije jaren met twee concrete resultaten: de nota 'Beleidsparticipatie van mensen in armoede' en de databank 'Het armoedegeheugen'. Nu is het hoog tijd dat de Stad en OCMW Gent deze tools ook effectief gebruikt.

In het bestuursakkoord werd **wonen** een goed uitgewerkt en uitgebreid deel. De strijd vanuit #GeenKindOpStraat en de werking van de Taskforce wonen - waar Samenlevingsopbouw bewust betrokken bij was - hebben duidelijk geleid tot resultaten. De wooncrisis wordt beantwoord met het ontwikkelen van goedkopere betaalbare woningen, meer sociale woningen, nieuwe woonexperimenten, tot en met meer opvang volgens het B(ed)B(ad)B(rood)-Plus principe en het uitbouwen en uitbreiden van de *Housing first* experimenten. De 90 miljoen euro uit eigen middelen is een grote stap maar blijft uiteraard onvoldoende om de woonnood in Gent structureel op te lossen. Daarom moeten die middelen maximaal gericht worden naar de groepen met de hoogste woonnood.

Verder vraagt het objectief tekort aan sociale woningen een duidelijk en becijferd groeiscenario. Voor de gebrekkige kwaliteit en onderhoud/herstelling zien we geen plan van aanpak. Voor ons hangen inspanningen voor de participatie van sociale huurders daarom onverbreekelijk samen met vooruitgang in die kwaliteit.

Voorlopig blijven te veel huishoudens met lage inkomens aangewezen op de private huurmarkt. Steunend op de inbreng uit Ieders Stem Telt, de Woondialoog en gesprekken met mensen in armoede vragen we een verplicht conformiteitsattest bij elke nieuwe verhuur.

Ook pleiten we voor een grond en pandenbeleid met een bindend sociaal objectief.

Ons pilootproject 'Community Land Trust' kan worden ingezet als volwaardig alternatief woonmodel: bewonersparticipatie, gemengd bestuur, eeuwige betaalbaarheid, verbondenheid met de buurt zijn allemaal elementen die een woonbeleid schragen. Ook op Vlaams niveau blijven we strijden voor het recht op wonen en we rekenen erop in het Gentse stadsbestuur een partner te vinden

Werk is een erg belangrijke hefboom om uit de armoede te ontsnappen. Voor de meest kwetsbaren vergt de weg hier naartoe echter een erg lang en dus zwaar traject. We juichen toe dat er naast arbeid ook plaats is voor zogenaamde sociale activering, zinvolle en motiverende dagbesteding, ook al staat hier slechts een heel kleine vergoeding tegenover. In het bestuursakkoord lezen we 'zorgen voor een actieve begeleiding van Gentenaars, met speciale aandacht voor maatschappelijk kwetsbare groepen' echter een vage intentie' en een verwijzing naar het maatgericht activeringscentrum voor OCMW-cliënten. Ook de samenwerking met het middenveld is niet goed uitgewerkt. Pijnlijk is het schril contrast met het GPMI, de afspraken waaraan de OCMW-cliënt zich dient te houden en het behoud van de

controlecel. Daar is het bestuursakkoord wel heel duidelijk over. Daarom willen we sterker opkomen voor een emanciperende visie op activering dat de re-integratie van wie sociaal is uitgesloten centraal stelt. Binnen LaboRabot willen wij deze visie – samen met maatschappelijk kwetsbare mensen – verder uitbouwen, bijsturen en toepassen in de eigen labo-plaatsen als good practices die anderen inspireren.

Een kleine paragraaf wordt gewijd aan een Gentse stadsmunt, die alleen in het teken staat van het verhogen van de consumptie en versterken van de lokale handel. Dit terwijl onze pilootprojecten in Rabot en Ledeborg

Gent net aantonen dat een lokale munt een instrument is dat meerwaarde biedt zowel voor de participatie als voor het verhogen van de levenskwaliteit van kwetsbare bewoners. Ook hierover willen we verder meedenken en vragen we een plaats op de fora die dit zullen uitwerken.

De verdubbeling van zonnepanelen en het verder uitrollen van 'Buurzame stroom' stelt ons voor een enorme uitdaging om de klimaattransitie in Gent sociaal rechtvaardig te laten verlopen. De ambities zijn prima als we erin slagen om die ook open te stellen naar kwetsbare groepen. Nu lijkt het erop dat het instrumentarium onvoldoende uitgerust is om die groep effectief te betrekken. Dit moet verbeterd. Vanuit de evaluatie van het project 'Buurzame stroom' willen we mee voorstellen ontwikkelen om het instrumentarium beter te doen werken voor kwetsbare groepen.

Tot zover een greep uit onze voorstellen om van sociale stijging voor kwetsbare groepen in Gent meer dan een slogan te maken. Volgens het bestuursakkoord is 'besturen in samenwerking en dialoog' een rode draad in hoe dit beleid tot stand moet komen. Het akkoord staat bol van ambitie en ideeën over participatie. De hamvraag blijft echter hoe bij al deze initiatieven de participatie van onderuit van de Gentenaars in maatschappelijk kwetsbare posities kan worden verzekerd. Dit is niet enkel of vooral een zaak van participatietechniek maar van een fundamentele visie over 'wie maakt de stad'. De mondige middenklassen vinden sowieso beter de weg. Meer wegen aanbieden kan dus zorgen voor meer uitsluiting van kwetsbare groepen. In onze nota 'Beleidsparticipatie van mensen in armoede', uitgewerkt met partners van de Gentse Overleg tafel plus (GOT+), de cel armoedebestrijding plus (cel AB+) schetsen we hiervoor mogelijke oplossingen. Hopelijk wordt hier nu gebruik van gemaakt.

Bart Van Bouchaute is bestuurder bij Samenlevingsopbouw Gent en lector in de Artveldehogeschool. ■